

Барои хифзи Ватан, таҳкими Истиқлолият ва амнияти миллӣ тайёрем!

Родмардон

Соли 2026 соли
вусъат додани
корҳои ободони-
ву созандагӣ ва
тақвияту таҳки-
ми худшиносиву
худогоҳии миллӣ
эълон карда
шавад.

Эмомалӣ Раҳмон

№12 (235)
17-декабри соли 2025

Нашрияи тарбияи ҳарбию ватанпарастии Гвардияи миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон

ПАЁМИ Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар бораи самтҳои асосии сиёсати дохилӣ ва хориҷии ҷумҳурӣ 16.12.2025, шаҳри Душанбе

Ҳамватанони азиз!
Мухтарам аъзои Маҷлиси миллӣ ва вакилони
Маҷлиси намояндагон!

Соли 2025 барои мардуми шарифи Тоҷикистон
ва давлати соҳибистиқлоли тоҷикон бо дастовардҳои
назаррас ва рӯйдодҳои муҳим боз як соли таърихӣ
гардид.

Моҳи март соли 2025 интихоботи вакилони
Маҷлиси намояндагон, маҷлисиҳои маҳаллии ваки-
лони халқ ва аъзои Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии
Ҷумҳурии Тоҷикистон, яъне чорабиниҳои муҳимми
сиёсӣ дар фазои озод, шаффоф ва дар сатҳи баланд
баргузор гардиданд.

Дигар рӯйдоди таърихӣ – ҳалли пурраи масъа-
лаҳои сарҳадии табиӣ беш аз сад соли охир ҳалношуда
байни ду давлат – Ҷумҳурии Тоҷикистон ва
Ҷумҳурии Қирғизистон бо имзои шартнома дар бо-
раи муайян кардани ҳатти сарҳади давлатӣ мебо-
шад.

Ҳамчунин, шартнома миёни Ҷумҳурии Тоҷики-
стон, Ҷумҳурии Қирғизистон ва Ҷумҳурии Ўзбеки-
стон дар бораи нуқтаи пайвастшавии сарҳади давла-
тии се кишвар ва Ёлдомияи Хучанд доир ба дӯстии
абадӣ аз ҷониби сарони давлатҳо ба имзо расид, ки
барои рушди минтақа ва идомаи ҳамкориҳои суд-
манд заминаи мустақами ҳукуқиро фароҳам месо-
занд.

Соли 2025 Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи та-
шаббусҳои ҷаҳонӣ худ ҷиҳати амалисозии қатъно-
маи Созмони Миллали Муттаҳид оид ба «Соли бай-
налмилалӣи хифзи пирияхҳо» нахустин Конфронси
байналмилалӣи сатҳи баланд оид ба хифзи пи-
рияхро мизбонӣ намуд.

Қобили зикр аст, ки рӯзи 12-уми декабри соли
ҷорӣ бо ташаббуси Тоҷикистон дар ҷаласаи 7-уми
Маҷмаи Умумии Созмони Миллали Муттаҳид оид
ба муҳити зист қатънома доир ба «Хифзи пирияхҳо
ва криосфера, баҳусус, дар минтақаҳои кӯҳӣ» қабул
карда шуд.

Бо ташаббуси дигари кишвари мо қатъномаи
маҳсули Маҷмаи Умумии Созмони Миллали Мут-
таҳид зерини «Нақши зехни сунъӣ дар фароҳам
овардани имконоти навин барои рушди устувор
дар Осӣи Марказӣ» қабул гардид.

Илова бар ин, ба Феҳристи мероси ҷаҳонии
ЮНЕСКО ворид гардидани ёдгориҳои мероси
фарҳангии Хуттали қадим зимни иҷлосияи 47-уми
Қумити мероси ҷаҳонӣ дар шаҳри Париж баёнгарии
этирофи ташаббусҳои Тоҷикистон мебошад.

Он ҳам боиси ифтихор аст, ки 12-уми декабри
соли ҷорӣ бо иқдоми Тоҷикистон қатъномаи Маҷ-
маи Умумии Созмони Миллали Муттаҳид дар ҳу-
суи эълон кардани соли 2027 ҳамчун «Соли байналми-
лалӣи маърифати ҳуқуқӣ» қабул гардид.

Пазирӯфтани ин ташаббусҳо ифодаи эътироф ва
дастигирии ҷомеаи ҷаҳонӣ аз ибтикороти созандаи
Тоҷикистон оид ба масъалаҳои мубрами рӯзномаи
глобалӣ ба ҳисоб меравад.

Ҳамватанони азиз!

Таби даҳ соли охир, яъне дар давраи татбиқи ду
барномаи миёнамуҳлати рушди кишвар, ки марҳа-
лаҳои фосилавии иҷрои Стратегияи миллии рушд
то соли 2030-ро дар бар мегиранд, ба хоҳири расид-
ан ба ҳадафҳои стратегӣ ва баланд бардоштани
сатҳу сифати зиндагии аҳолии бисёр иқдоми
муҳиму самарабахш амалӣ карда шуданд.

Дар натиҷа ҳаҷми маҷмуи маҳсулоти дохилӣ 3,4
баробар зиёд гардид, иқтисоди миллӣ мо ҳар сол
ба ҳисоби миёна 7,6 фоиз афзоиш ёфт.

Барои таъмин намудани рушди иҷтимоиву иқти-
содии мамлакат дар ин муддат аз ҳисоби ҳамаи сар-
чашмаҳои маблағгузори беш аз 670 миллиард со-
монӣ, аз ҷумла 159 миллиард сомонӣ сармояи
хориҷӣ равона гардид.

Дар ин давра маҷмуи маҳсулоти дохилӣ ба ҳар
сари аҳоли 2,7 баробар афзоиш ёфта, аз 6 ҳазор со-
монӣ соли 2015 ба 16,4 ҳазор сомонӣ дар соли 2025
расонида шуд.

Аҳолии кишвар аз 8,5 миллион нафари соли 2015
ба 10,7 миллион нафар дар соли 2025 расид, яъне 26
фоиз зиёд гардид ва нишондиҳандаи дарозумрии
аҳоли аз 70 ба 77 сол расид.

Дар ин муддат сатҳи камбизоатӣ то 19 фоиз
коҳиш ёфт.

Даромади пулии аҳоли аз 26 миллиард сомонӣ
соли 2015 то 165 миллиард сомонӣ дар соли 2025,
яъне беш аз шаш баробар афзоиш ёфт.

Соли 2025 Барномаи миёнамуҳлати рушди
кишвар барои солҳои 2026 – 2030 ҳамчун марҳалаи
ниҳонии Стратегияи миллии рушд барои давраи то
соли 2030 қабул гардид.

Амалисозии саривақтӣ ва сифатнокӣ он имкон
медихад, ки дар панҷ соли оянда ҳаҷми маҷмуи маҳ-
сулоти дохилӣ ду баробар афзоиш ёфта, сатҳи кам-
бизоатӣ то 10 фоиз кам ва ҳиссаи табақаи миёнаи
аҳоли то 50 фоиз зиёд гардад.

Дар ин давра рушди иқтисодӣ ҳар сол ба ҳисоби
миёна 8,7 фоиз, аз ҷумла истеҳсоли маҳсулот дар
соҳаҳои саноат 20 фоиз, кишоварзӣ 8,4 ва ҳаҷми хиз-
матрасониҳои пулакӣ 11,7 фоиз афзоиш меёбад.

Вобаста ба ин, ба Ҳукумати мамлакат, вазорату
идораҳо ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимия-
ти давлатӣ супориш дода мешавад, ки барои ноил
гардидан ба афзалиятҳои рушд амалисозии сари-
вақтӣ ва пурраи Барномаи миёнамуҳлати рушд ба-
рои солҳои 2026 – 2030-ро таъмин намоянд.

Ҳоло дар кишвар дар самти ҷалби сармояи вата-
ниву хориҷӣ, таъсиси корхонаҳои саноатӣ, сохтмону
азнавсозии иншооти энергетикиву нақлиётӣ, исти-
фодаи самараноки заминҳои кишоварзӣ, тавсеаи
хизматрасониҳои, густариши ҳамкориҳои минтақа-
вӣ байналмилалӣ ва татбиқи лоиҳаҳои муҳим тад-
бирҳои мушаххас амалӣ шуда истодаанд.

Соли 2025 маҷмуи маҳсулоти дохилии кишвар ба
173 миллиард сомонӣ расида, суръати рушди воқе-
ӣ он 8,4 фоизро ташкил дод.

Дар баробари ин, моро зарур аст, ки суръати
рушди иқтисоди миллиро дар соли 2026 на кам аз 8
фоиз ва солҳои минбаъда низ устувории нишон-
диҳандаҳои макроиқтисодиро таъмин намоем.

Ҳукумати мамлакат бояд самтҳои афзалиятноки
рушди технологияҳои рақамӣ ва зехни сунъӣ, саноа-
тикунонии босуръат бо технологияҳои муосир, ис-
тифодаи имкониятҳои транзитӣ ва сайёҳӣ, идомаи
ислохоти идоракунии давлатӣ, дастгирии соҳиб-
корӣ ва бехтар гардонидани фазои сармоягузорию
тақвият бахшад.

Дар ин раванд, ба идоракунии самараноки кор-
хонаҳои давлатӣ, рушди иқтисоди «сабз» ва «давра-
гӣ», гузариш ба модели иқтисодии ба донишу наво-
варӣ асосёфта, рушди сармояи инсонӣ ва пешгирӣ
кардани таъсири тағйирёбии иқлим бояд эътибори
аввалиндараҷа дода шавад.

Вакилони мухтарам!

Пешрафти босуръати технологияҳои рақамӣ ва
тавсеаи имкониятҳои зехни сунъӣ дар ҷаҳони муо-
сир тақозо менамояд, ки ин дастовардҳо дар ҳама
соҳаҳо самаранок истифода гардида, ба манбаи ило-
вагии рушди иқтисодӣ ва содироти хизматрасонӣ
табдил дода шаванд.

Парламенти кишварро зарур аст, ки барои таъ-
мин намудани заминаи ҳуқуқӣ гузаштан ба иқти-
соди рақамӣ ва истифодаи зехни сунъӣ чораҷӯӣ на-
мояд.

Дар ин раванд, Ҳадамоти алоқа вазифадор карда
мешавад, ки ҷиҳати амалисозии иқдомоти созанда
дар доираи «Солҳои рушди иқтисоди рақамӣ ва ин-
новатсия», инчунин, дар асоси ҳадафу вазифаҳои
стратегии кишвар лоиҳаи «Стратегияи рушди
соҳаи алоқаи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи
то соли 2040»-ро таҳия ва ба Ҳукумати мамлакат
пешниҳод намояд.

Зарур аст, ки ҷиҳати бо интернетӣ баландсуръат
таъмин намудани аҳоли ва рушди инфрасохтори те-
лекоммуникатсионӣ, аз ҷумла таҷдиди хатҳои нахи-
ву нурии байнишаҳрӣ ва зиёд намудани хатҳои бай-
налмилалӣ чораҳои фаврӣ андешида шаванд.

Вазорати рушди иқтисод ва савдо ва Агентии ин-
новатсия ва технологияҳои рақамӣ вазифадоранд,
ки яқҳо бо вазоратҳои маориф ва илм, саноат ва тех-
нологияҳои нав ва молия талаботи бозори меҳнатро
дар самти иқтисоди рақамӣ омӯхта, барои зиёд на-
мудани теъдоди мутахассисони соҳаи мазкур, инчу-
нин, баланд бардоштани сифати омодакунии кадрҳо
тадбирҳои зарурӣ андешанд.

Ҳамчунин, ба Вазорати молия, Бонки миллӣ, Ку-
митаи андоз ва дигар вазорату идораҳои дахлдор
супориш дода мешавад, ки корро ҷиҳати зиёд наму-

дани ҳиссаи пардохтҳои ғайринақдӣ ва истифодаи
инфрасохтори пардохт тақвият бахшанд.

Агентии инноватсия ва технологияҳои рақамӣ
ҷиҳати пурра ҷорӣ намудан ва оммаи гардонидани
сомонаи ягонаи хизматрасониҳои давлатӣ тад-
бирҳои таъхирнопазир андешад.

Имрӯз моро зарур аст, ки раванди идоракунии
давлатиро бо истифода аз технологияҳои рақамӣ ва
зехни сунъӣ ба роҳ монда, таъсири омилҳои инсониро
дар тамоми соҳаҳо ва ҳама гуна муносибатҳои моли-
явӣ коҳиш диҳем.

Як мисоли одӣ:

Дар солҳои гузашта, яъне то ҷорӣ намудани тех-
нологияҳои муосирӣ ҳисоб ва пардохти неруи барқ
– низомии рақамии биллинг дар ҳисоботи шаба-
қаҳои барқ 30 – 40 фоизи аҳоли ҳаққи истифодаи не-
руи барқро пардохт намекард.

Баъд аз ҷорӣ шудани низомии нави биллинг 100
фоизи аҳоли ҳамчун пурра пардохткунандаи ҳаққи
истифодаи неруи барқ ба ҳисоб гирифта мешавад.

Ин рақамҳо гувоҳи меҳнанд, ки қаблан тахти
таъсири омилҳои инсонӣ ё сӯйистифода аз мансаб
аз тарафи баъзе кормандони соҳа пардохтҳо пурра
ба ҳисоб гирифта намешуданд ва талафоти беасоси
неруи барқ ба таври сунъӣ ба зиммаи аҳоли ва дигар
гурӯҳҳои истифодабарандагони неруи барқ гузаро-
нида мешуд.

Танҳо дар шаҳри Душанбе дар натиҷаи ҷорӣ на-
мудани низомии рақамии биллинг дар 11 моҳи соли
равон талафот 13 фоизро ташкил кард, ки нисбат ба
ҳамин давраи соли 2024-ум 7 банди фоизӣ кам мебо-
шад.

Дар моҳи октябри соли ҷорӣ сатҳи талафот дар
шаҳри Душанбе то 5,1 фоиз аз 15,1 фоизи октябри
соли 2024, яъне 10 банди фоизӣ кам карда шуд.

Талафоти неруи барқ дар кишвар дар 11 моҳи
соли ҷорӣ 3 миллиард киловатт – соатро ташкил
карда, нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 500
миллион киловатт – соат кам шудааст.

Дар ин муддат беш аз 100 ҳазор муштариёни нав
ба қайд гирифта шуда, ба низомии энергетикӣ яку-
ним миллиард сомонӣ маблағ ворид гардидааст.

Талафот дар шаҳри Душанбе дар 11 моҳи соли
ҷорӣ аз 20 ба 13 фоиз ва дар моҳи октябр то 5 фоиз
кам шудааст.

Вазоратҳои молия, рушди иқтисод ва савдо, Бон-
ки миллӣ ва Кумитаи андоз вазифадор карда меша-
вад, ки дар ҳамкорӣ бо дигар вазорату идораҳои
дахлдор ҷиҳати гузариши пурра ба раванди рақа-
мии идораи молияи давлатӣ, ҷорӣ намудани стан-
дартҳои байналмилалӣ ба ҳисоббарӣ ва ҳисобот-
диҳии молиявӣ дар ҳамаи субъектҳои хоҷагидор,
сарфи назар аз шакли моликияти онҳо, корбарӣ на-
моянд.

Инчунин, таъкид месозам, ки пурра ҷорӣ наму-
дани низомии пардохтҳои ғайринақдӣ дар нуқтаҳои

савдову хизматрасонӣ аз ҷумлаи масъалаҳои муҳим мебошад.

Ҳозирини гиromӣ!

Ҳоло дар мамлакат ҳиссаи баҳши хусусӣ дар истеҳсоли молҳо 80 фоиз ва шугли аҳоли 70 фоизро ташкил медиҳад ва он ҳамчун қувваи пешбарандаи рушди кишвар этироф гардидааст.

Ҳукумати мамлакатро бояд ҷиҳати осон намудани дастрасии баҳши хусусӣ ба захираҳо, хизматрасониҳои давлатӣ, иттилоот, воситаҳои арзони молиявӣ, технологияҳо ва донишҳо барои баланд бардоштани рақобатнокии, таҳияву татбиқи лоиҳаҳои сармоягузорӣ ва таҳкими мавқеъ дар бозорҳои ватаниву хориҷӣ тадбирҳои муассир андешад.

Ҳамчунин, бо дарназардошти амалисозии ҳадафҳои стратегии давлат корҳо дар самти ҷалби сармояи хориҷӣ ва дохилӣ, хусусан, сармояи мустақим бояд вусъат дода шаванд.

То имрӯз барои тақмили маъмурикунонии андоз, тавсеаи ҳамкорӣҳои фосилавӣ бо шаҳрвандону андозсупорандагон ва густариши иқтисоди рақамӣ дар доираи «Барномаи рушди маъмурикунонии андоз барои солҳои 2020 – 2025» як қатор тадбирҳои муҳим амалӣ карда шуданд.

Тадбирҳои амалигардида ба рақамикунонии соҳа, баланд бардоштани сатҳи сифати хизматрасониҳои электронии давлатӣ, соддагардонии иҷроӣ уҳдадорӣҳои андозӣ, инчунин, ба рушди фаъолияти соҳибкорӣ ва болоравии фарҳанги андозсупории соҳибкорон мусоидат намуданд.

Бо дарназардошти идомаи ислоҳот ва зарурати тақвияти дастгирии фаъолияти соҳибкорӣ, Ҳукумати мамлакат вазифадор карда мешавад, ки Барномаи нави рушди маъмурикунонии андоз барои солҳои 2026 – 2030-ро дар муҳлати кӯтоҳ қабул ва татбиқ намояд.

Ҳамзамон бо ин, вазорату идораҳо доир ба масъалаи баланд бардоштани сатҳи маърифати молиявӣ ва фарҳанги андозсупории шаҳрвандону андозсупорандагон чораҳои иловагӣ андешанд.

Ҳозирини муҳтарам!

Дар натиҷаи амалисозии тадбирҳои зарурӣ дар самти таъмин намудани рушди босуботи мамлакат ҳаҷми умумии даромади бучети давлатӣ аз ҳисоби ҳамаи манбаъҳои даромад сол ба сол афзоиш ёфта, дар соли 2025 ба 50 миллиард сомонӣ баробар гардид, ки нисбат ба соли 2021-ум 65 фоиз ё 20 миллиард сомонӣ зиёд мебошад.

Бо вучуди ин, вазъи мураккабу пешгӯйинашавандаи сиёсату иқтисодии ҷаҳони имрӯза моро водор месозад, ки низомии молиявии кишварро ба меъёрҳои муосир мутобик намуда, самаранокии идоракунӣ молияи давлатиро боз ҳам баланд бардорем.

Махсус таъкид менамоем, ки самаранокии ҳароҷоти давлатӣ бояд ба натиҷаҳои аз ҳар вақти дигар бештар нигаронида шавад.

Вазорати молия бояд яқҳо бо вазорату идораҳои соҳавӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар ин ҷода тадбирҳои иловагӣ андешад.

Вазоратҳои молия, рушди иқтисод ва савдо, Бонки миллӣ, Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ ва дигар сохторҳои дахлдор вазифадоранд, ки барои тавсеаи бозори коғазҳои қиматноки давлатӣ ва корпоративӣ чораҳои заруриро амалӣ намоянд.

Хотирнишон менамоем, ки ба муомилот баровардани коғазҳои қиматноки «сабз» ва ташкили бозори такрорӣ фаъоли шаффофи онҳо яке аз вазифаҳои муҳим дар ин самт мебошад.

Ҳамзамон бо ин, бояд Стратегияи рушди бозори сармоя таҳия ва қабул карда шавад.

Дар дах соли охир ҳаҷми умумии қарзҳои додашуда 143 миллиард сомониро ташкил додааст.

Вале ҳамагӣ 38 фоизи он ба соҳибкории истеҳсоли рост меояд, ки ин ҳанӯз кофӣ нест.

Бонки миллӣ ва ташкилотҳои қарзиро зарур аст, ки ҷиҳати ҷалби бештари сармояи хориҷӣ ба низомии бонкӣ, пасандозҳои шахсонӣ воқеиву ҳуқуқӣ ва боз ҳам зиёд намудани пешниҳоди қарз ба соҳаҳои афзалиятноки иқтисод, бахусус, соҳибкории истеҳсоли тадбирҳои иловагиро роҳандозӣ намоянд.

Барои бехтар намудани дастрасии соҳибкорони истеҳсоли ба маблағҳои арзони дарозмуддат ва афзоиш додани ҳаҷми қарз пешниҳод менамоем, ки Фонди кафолати қарзҳо таъсис дода шавад.

Инчунин, барои бехтар намудани шароити иҷтимоии мардум ва тавсеаи имкониятҳои дастрасии шаҳрвандон ба манзили истиқоматӣ зарур аст, ки механизмҳои рушди бозори қарзҳои ипотекиро тақмил дода, ҷиҳати зиёд намудани ҳаҷми ҷунин қарзҳо ба аҳоли тадбирҳои дахлдор андешаида шаванд.

Вакилони муҳтарам!

Ба мақсади ноил гардидан ба яке аз ҳадафҳои стратегии миллӣ – саноатикунонии босуръати кишвар дар давраи татбиқи он (солҳои 2019 – 2025), яъне дар 7 соли охир беш аз 2600 корхонаи саноатӣ бо ташкили зиёда аз 87 ҳазор ҷойи корӣ сохта, ба истифода дода шудааст.

Аз ҷумла дар соли 2025-ум 400 корхонаи истеҳсоли ба фаъолият оғоз намудааст.

Ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти соҳаи маъдан аз 7,7 миллиард сомонии соли 2020 ба 26 миллиард сомонӣ дар соли 2025 расонида, афзоиши ин нишондиҳанда 3,4 баробар таъмин карда шуд.

Агар дар соли 1991 дар соҳаи маъдан танҳо 3 номгӯи маҳсулот (тилло, нукра ва хокаи сурб) истеҳсол гардида бошад, пас дар соли 2025 ба 17 номгӯи расонида шудааст.

Бояд гуфт, ки ҳоло истеҳсоли тилло назар ба соли 1991-ум 7 баробар, нукра 6 баробар ва хокаи сурб 9 баробар зиёд гардидааст.

Тадбирҳои дар самти саноатикунонии босуръати кишвар андешаидашуда имкон доданд, ки дар ҳафт соли охир ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти соҳаи дуюм

баробар афзоиш ёфта, дар соли 2025 ба 66 миллиард сомонӣ расонида шавад.

Суръати рушди соҳаи саноат дар соли 2025-ум 22 фоизро ташкил дод.

Ба идомаи ин раванд, Вазорати саноат ва технологияҳои нав бо истифода аз тамоми иқтисоду имкониятҳои рушди воқеии солони соҳаро дар давоми панҷ соли минбаъда бояд дар сатҳи на кам аз 25 фоиз таъмин намояд.

Дар ин рост, бо ҷалби сармояи ватаниву хориҷӣ ҷиҳати таъсис додани корхонаҳои нав барои коркарди пурраи ашёи хоми ватанӣ, хусусан маъдан, металлҳои ранга ва нодиру қиматбаҳо, маҳсулоти кишоварзӣ ва растаниҳои шифобахш тадбирҳои иловагӣ андешаида, афзоиши ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти содиротӣ ва ивазкунондаи воридот зиёд карда шавад.

Ҳукумати мамлакат Барномаи нави саноатикунонии босуръати кишварро барои солҳои 2026 – 2030 ва Барномаи рушди истеҳсоли ғанигардонии металлҳои ранга, нодиру қиматбаҳо ва дигар ашёи хоми муҳимро қабул ва амалӣ гардонад.

Дар баробари ин, ҷиҳати таъмин намудани истифодаи самараноку оқилонаи захираҳои зеризаминӣ, тақвияти назорати давлатӣ, мусоидат ба рушди устувори соҳаи истихроҷ ва геологияи кишвар чораҳои иловагиро татбиқ намояд.

Вазоратҳои молия, саноат ва технологияҳои нав, Саридораи геология ва Кумитаи андоз яқҳо бо дигар вазорату идораҳо санадҳои меъёрии ҳуқуқии танзими фаъолият дар соҳаҳои зикршударо таҳия ва ба Ҳукумати мамлакат пешниҳод созанд.

Дар санадҳои таҳияшаванда масъалаҳои вобаста ба фарогирии пурраи оморӣ, соддагардонии расмиёти давлатӣ, аз ҷумла иҷозатномадиҳӣ, тақмили тартиби андозбандии захираҳои табиӣ ва ҳалли мушкилоти дигар бояд равшан инъикос карда шаванд.

Хотирнишон менамоем, ки дар раванди амалисозии ин вазифаҳо диққати махсус ба рушди саноати сабук, коркарди амиқи маҳсулот ва истеҳсоли металлҳои нодиру ба муҳим равона карда шавад.

Дар 10 соли гузашта соҳаи энергетикаи кишвар ба маблағи беш аз 60 миллиард сомонӣ сармоягузорӣ шудааст, ки дар натиҷа иқтисодҳои истеҳсоли неруи барқ дар ҳаҷми 1017 мегаватт афзоиш ёфтанд.

Танҳо аз ҳисоби таҷдиду навсозии неруогҳои амалкунонда иқтисодҳои истеҳсоли 200 мегаватт зиёд гардиданд.

Аз ҷумла соли 2025 қорҳои таҷдиду навсозии неруогҳои барқи обии «Қайроққум» ба маблағи 1,8 миллиард сомонӣ пурра анҷом дода шуда, иқтисодҳои истеҳсоли он аз 114 мегаватт ба 174 мегаватт, яъне 60 мегаватт зиёд карда шуд.

Дар баробари афзоиши иқтисодҳои истеҳсоли як қатор лоиҳаҳои муҳимми дигар, аз ҷумла бунёди зеристгоҳҳои нави барқӣ ва хатҳои интиқоли барқ амалӣ карда шуданд.

Дар ин давра ҳаҷми истеҳсоли неруи барқ дар кишвар 7 миллиард киловатт – соат ё 40 фоиз зиёд гардида, аз 17,2 миллиард киловатт – соати соли 2015 ба 24,2 миллиард киловатт – соат дар соли 2025 расонида шуд.

Мо мушкилоти мардуми шарифи Тоҷикистонро дар шароити маҳдудияти муваққатии интиқоли неруи барқ ба хубӣ медонем.

Ин ҳолат аз як тараф, натиҷаи афзоиши аҳоли ва тавре ки болотар гуфта шуд, зиёдшавии шумораи корхонаҳои саноатӣ ва дар маҷмӯъ, афзудани истеъмоли неруи барқ ва аз тарафи дигар, таъсири камбориш омадани тирамоҳи имсола ва кам гардидани воридшавии об ба обанбори неруогҳои барқи обии мамлакат мебошад.

Дар замони соҳибистиқлолӣ дар кишвар 1 миллиону 300 ҳазор хонаи истиқоматӣ нав сохта шуда, беш аз 8 миллиону 400 ҳазор нафар сокинон шароити зисти худро бехтар кардаанд.

Танҳо дар 7 соли охир дар мамлакат 2600 корхонаи нави истеҳсоли ба фаъолият оғоз кардааст, ки ин ҳама боиси афзоиши истеъмоли неруи барқ гардидааст.

Илова бар ин, тавре, ки дар боло гуфта шуд, талафоти неруи барқ ҳоло ҳам зиёд буда, беш аз 3 миллиард ташкил медиҳад.

Ҳукумати мамлакат барои бартаарафсозии ин мушкилот тамоми чораҳои заруриро амалӣ намуда истодааст.

Ҳоло қорҳои лоиҳавии сохтмони ду неруогҳои офтобӣ бо иқтисоди умумии 500 мегаватт – 250 мегаватт дар вилояти Суғд ва 250 мегаватт дар вилояти Хатлон – оғоз гардида, то моҳи августи соли 2026 ба истифода супорида мешаванд.

Инчунин, моҳи сентябри соли 2027 агрегати сеюми неруогҳои барқи обии «Роғун» ба қор дароварда мешавад ва истиқлоли энергетикаи кишвар таъмин мегардад.

Ҳукумати мамлакат бо истифода аз ҳамаи захираву имкониятҳои раванди сохтмони неруогҳои барқи обии «Роғун»-ро пайвасти идома медиҳад.

Ҳоло дар иншооти мазкур 18 ҳазору 600 нафар коргарон, яъне сохтмончиён ва кормандони муҳандисиву техникаи фаъолият доранд ва шумораи техника, яъне мошину механизмҳо зиёда аз 3900 ададро ташкил медиҳад.

Барои идомаи босуръати қорҳои сохтмон дар неруогҳои равон аз ҳисоби бучети давлатӣ беш аз 9 миллиард сомонӣ маблағгузорӣ карда шуд ва то имрӯз қариб 60 фоизи қорҳои сохтмони неруогҳо ба анҷом расонида шудаанд.

Ҳукумати мамлакат, тамоми роҳбарону масъулин ва сохтмончиёни ин иншооти бузург вазифадоранд, ки сохтмони неруогҳо бо масъулияти баланд ва босифат вусъат баҳшида, иҷроӣ супориши додашударо ҷиҳати дар моҳи сентябри соли 2027 ба қор

даровардани агрегати сеюми неруогҳо, яъне расидан ба истиқлоли энергетикаи таъмин намоянд.

Тибқи таҳлилҳо талабот ба неруи барқ дар дохили мамлакат сол ба сол афзоиш ёфта, соли 2030 нисбат ба соли 2025-ум 31 фоиз зиёд мегардад.

Дар ин раванд, барои таъмин намудани талаботи афзоиандаи соҳаҳои иқтисодиву иҷтимоии кишвар бо неруи барқи доимӣ ва устувор, дар баробари бунёди иқтисодҳои нави истеҳсоли, инчунин, истифодаи сарфакоронаи неруи барқ нақши калидӣ дорад.

Бисёр муҳим аст, ки дар ин ҷода ҳамаи гурӯҳҳои истеъмолкунондагон сарфаю сариштакор бошанд.

Мо тасмим гирифтаем, ки дар давоми ду соли оянда бо ҷалби сармояи мустақим дар кишвар яқчанг неруогҳои барқи офтобиро бо иқтисоди умумии 1500 мегаватт мавриди истифода қарор диҳем.

Ҳукумати мамлакат, аз ҷумла роҳбарияти Вазорати энергетика ва захираҳои об вазифадор карда мешаванд, ки ҳамкориро бо сармоягузорони ватанӣ ва хориҷӣ ҷиҳати бунёди неруогҳои барқи офтобӣ тақвият баҳшида, барои татбиқи саривақтии лоиҳаҳо тадбирҳои фаврӣ андешанд.

Инчунин, қорҳои оид ба пурра ҷорӣ намудани низомии муосири биллинги бо истифода аз технологияҳои рақамӣ дар шабакаҳои барқии кишвар ҳарчиз зудтар ба анҷом расонанд.

Тоҷикистон дорои захираҳои зиёди гидроэнергетикӣ буда, имкон дорад эҳтиёҷоти марказҳои бузург ҳисоббарориҳои зехни сунъиро бо неруи барқи «сабз» ва оби хушк таъмин созад.

Аз ин рӯ, ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки ба мақсади истифодаи имкониятҳои зехни сунъӣ дар раванди рушд доир ба таъсиси Корпоратсияи миллии зехни сунъӣ, Маркази минтақавӣ зехни сунъӣ ва маҷмааи марказҳои коркарди «маълумоти сабз» (дата – сентрҳо) чораҷӯӣ намояд.

Дӯстони азиз!

Бо вучуди тағйирёбии иқлим, аз ҷумла ҳарорати баланди ҳаво соли 2025 дар натиҷаи заҳмати софдилони кишоварзони мамлакат суръати рушди соҳаи кишоварзӣ ба 8,5 фоиз расида, фаровонии бозори истеъмоли таъмин карда шуд.

Ҳамчунин, сатҳи ҳифзи амнияти озуқаворӣ аз 60 фоизи соли 2015 то 85 фоиз дар соли 2025 зиёд гардид.

Яъне кишоварзони мамлакат, хусусан, дар шароити номусоиди обу ҳаво соли ҷорӣ, аз ҷумла хокборишҳои шадид софдилони заҳмат кашида, бозори истеъмолиро бо маҳсулот таъмин карда истодаанд.

Бинобар ин, ба ҳамаи кишоварзон, деҳқонон, муҳтассисони соҳа ва аҳоли, ки бо заҳмати содиқонаву ватандӯстона ва истифодаи оқилонаи обу замин маҳсулоти ғизоӣ истеҳсол мекунанд, сипосу миннатдорӣ баён менамоем.

Тибқи маълумоти Созмони озуқа ва кишоварзии Созмони Миллали Муттаҳид то соли 2030 зиёда аз 500 миллион нафар дар саросари ҷаҳон аз гуруснагӣ азият хоҳанд кашид.

Дар соли 2024 шумораи одамони дар сатҳи гуруснагии доимӣ қарордошта то 670 миллион нафар афзоиш ёфт.

Итминон дорам, ки бо дарназардошти ҷунин шароити номувоҷи кишоварзони мамлакат боз ҳам бештар заҳмат кашида, бо истифодаи самаранок аз ҳамаи имкониятҳо, аз ҷумла обу замин ҳосили фаровон мерӯёнданд ва амнияти озуқаворӣ кишварро бехтар таъмин менамоянд.

Дар робита ба ин, ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки лоиҳаи қонун дар бораи сиёсати аграриро таҳия ва пешниҳод намояд.

Ҳукумати мамлакат, ҳамчунин, вазифадор карда мешавад, ки бо дарназардошти нақши соҳаи пахтакорӣ дар таъмини аҳоли бо ҷойи кор, истеҳсоли ашёи хом барои рушди саноати сабуку ҳурукворӣ ва афзоиши ҳаҷми содироти маҳсулот механизми таъмин намудани рушди устувори соҳаи пахтакориро ҷорӣ намояд.

Инчунин, Барномаи давлатии рушди инноватсионии соҳаи пахтакорӣ барои солҳои 2026 – 2030-ро таҳия ва амалӣ созад.

Вазоратҳои адлия, кишоварзӣ, молия, рушди иқтисод ва савдо, Кумитаи андоз ва Ҳадамоти гумрук ҷиҳати дастгирии соҳаи пахтакорӣ то ба эътидол омадани вазъи соҳа пешниҳодҳои заруриро доир ба ворид намудани тағйироти дахлдор ба санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар муҳлати ду моҳ ба Ҳукумати мамлакат манзур намоянд.

Таъкид менамоем, ки ҳавасмандгардонии фаъолияти самараноки ҳоҷатҳои пахтакор масъалаи муҳим дар ин самт мебошад.

Вакилони муҳтарам!

Барои бехтар намудани вазъи роҳу шохроҳҳои мошингард ва ба кишвари транзитӣ таъдил додани Тоҷикистон ҳоло татбиқи 16 лоиҳаи сармоягузори давлатӣ ба маблағи умумии 11,3 миллиард сомонӣ идора дорад.

Соли 2025-ум дар доираи лоиҳаҳои зикршуда ба маблағи умумии зиёда аз 5,4 миллиард сомонӣ 236 километр роҳҳои мошингард ва дигар иншооти роҳу нақлиёти мутобик ба талаботи байналмилалӣ бунёдгардида ба истифода дода шуданд.

Роҳҳои Обигарм – Нуробод ва Роғун ба дарозии умумии 87 километр, 109 километр роҳи Қалъаи-хумб – Ванҷ, 40 километр роҳҳои байналмилалӣ дар вилояти Суғд, 30 пули хурду бузург, 5 нақб ва 6 доло-ни зидди тарма ба дарозии 13 километр аз ҷумлаи иншооти зикршуда мебошанд.

Ҳоло бунёди 50 километр роҳи Данғара – Гулистон, 33 километр роҳи Гулистон – Фарҳор ва боз 12 километр роҳҳои байналмилалӣ дар вилояти Суғд ба маблағи умумии 2 миллиард сомонӣ идора дорад.

Соли 2025 сохтмони пули калонтарин дар кишвар аз болои обанбори неруогҳои барқи обии «Роғун» ба дарозии 920 метр ва 3 пули мошингузар

ба дарозии 368 метр оғоз гардид, ки маблағи умумии онҳо 900 миллион сомони роҳи ташкил медиҳад.

Соли 2026 сохтмони азнавсозии 300 километр роҳҳои мошингарди байналмилалӣ ҷумҳуриявӣ ба маблағи умумии 3 миллиард сомонӣ оғоз мегардад.

Роҳҳои Ваҳдат – Обигарм 70 километр, Гулистон – Кӯлоб 33 километр, Хоруғ – Роштқалъа 39 километр, Мурғоб – Кулма 67 километр, Балҷувон – Сарӣ Хосор 55 километр, Хистеварз – Конибодом (Арка) 10 километр, 11 километр роҳи таворавии шаҳри Кӯлоб ва 5 пули мошингард дар роҳи Лаби Чар – Сангвор аз ҷумлаи онҳо мебошанд.

Вазорати нақлиёт вазифадор карда мешавад, ки фаъолияти худро дар ҳамкорӣ бо шарикони рушд ҷиҳати идомаи бунёд ва таҷдиди роҳҳои дорои аҳамияти байналмилалӣ ва назорати сифати иҷрои корҳои лоиҳавӣ вусъат бахшад.

Ҳамзамон бо ин, ҷиҳати ташкили марказҳои нақлиёти логистикӣ, азнавсозии парки нақлиёти роҳи оҳан ва инфрасохтори он чораҷӯӣ намояд.

Ҳамчунин, ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки ҷиҳати азнавсозӣ ва ба шароити муосирӣ хизматрасонӣ мутобик гардонидани ғурудоҳои байналмилалӣ Душанбе, Бохтар ва Кӯлоб тадбирҳои зарурӣ андешад.

Қобили зикр аст, ки тайи се соли охир дар кишвар беш аз 3 ҳазор километр роҳҳои маҳаллӣ, аз ҷумла 2,6 ҳазор километр аз ҳисоби соҳибкорон ва аҳоли бунёду таҷдид гардида, ҳоло ин иқдоми нек бомаром идома дорад.

Бо истифода аз фурсат, ба ҳамаи соҳибкорон ва мардуми шарифи Тоҷикистон барои саҳми арзанда дар таҷдиду сохтмони роҳҳо, бунёди муассисаҳои иҷтимоӣ, бахусус, муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ ва миёнаи умумӣ ва дигар корҳои ободониву бунёдкорӣ аз самими қалб миннатдорӣ баён менамоям.

Дар баробари ин, зарур аст, ки Кумитаи меъморӣ ва сохтмон, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва дигар сохторҳои марбути ташаббусҳои созандаи соҳибкоронро дар самти бунёди иншооти иҷтимоӣ, истеҳсоли ва инфрасохторӣ ҳамчун меъёрҳои шаҳрсозӣ ва сохтмонро таъмин намоянд.

Ба зами ин, истифодаи санъати баланди меъморӣ, унсурҳои милливу замонӣ, технологияҳои муосир ва масолеҳи босифати сохтмон роҳандозӣ карда шавад.

Ҳалли масъалаҳои иҷтимоӣ самти муҳимми фаъолияти Ҳукумати мамлакат ба ҳисоб меравад ва тадбирҳои соҳаи охир амалигардида ба рушди ин соҳаи тақдирӣ ҷиддӣ бахшидаанд.

Масалан, агар ҳиссаҷудкунии молиявӣ барои соҳаҳои иҷтимоӣ дар соли 2024 ба маблағи 20,9 миллиард сомонӣ таъмин гардида бошад, пас ин нишондиҳанда дар соли 2026 дар ҳаҷми 29,5 миллиард сомонӣ ба нақша гирифта шудааст, ки нисбат ба соли 2024-ум 8,7 миллиард сомонӣ ё 41,8 фоиз зиёд мебошад.

Ман аз рӯзҳои аввали фаъолияти худ ба ҳайси Роҳбари давлат то имрӯз дастгирӣ ва рушди илму маорифро самти афзалиятнок ҷиҳати карда, дар тӯли беш аз се даҳсола ба ин соҳаҳои ҳаётан муҳим тавачҷуҳои авваландарача ва доимӣ зоҳир менамоям.

Зеро ҳуб медонам, ки рушди ҳамаи соҳаҳои ҳаёти ҷомеа ва давлат, ояндаи босаодати давлату миллат аз илму маорифи пешрафтае вобаста аст, ки заминаи мустақамми онҳо имрӯз гузошта мешавад.

Ба ибораи дигар, ман дастгирӣ ва тавачҷуҳо ба ин соҳаҳои муҳиму тақдирсозро сармоягузорӣ ба ояндаи дурахшони миллат ва бақои давлат мешуморам.

Аз ин лиҳоз, Ҳукумати мамлакат маблағгузории ин соҳаҳои калидиро мунтазам зиёд менамояд ва ҳар сол ҳаҷми умумии он беш аз 21 фоизи хароҷоти буҷети давлатиро ташкил медиҳад.

Барои соҳаи маориф дар соли 2026 аз ҳисоби буҷети давлатӣ қариб 14 миллиард сомонӣ пешбинӣ гардидааст, ки нисбат ба соли 2025-ум 25,4 фоиз ва нисбат ба даҳ соли қабл, яъне соли 2015-ум панҷуним баробар зиёд мебошад.

Ба мақсади таъмин намудани самаранокии истифодаи маблағҳои давлатӣ, инчунин, мутобиксозии он ба стандартҳои байналмилалӣ бозбинии низоми маблағгузории муассисаҳои таҳсилоти олий ва миёнаи касбӣ, яъне гузариш ба низоми сарикасӣ ё фармоиши давлатӣ тақозои замон мебошад.

Бинобар ин, ба вазоратҳои маориф ва илм, молия, Қумитаи оид ба таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ супориш дода мешавад, ки доир ба ин масъала ба Ҳукумати мамлакат пешниҳодҳои мушаххас манзур намоянд.

Тибқи таҳлилҳо 25 соли оянда шумораи хонандагон дар Тоҷикистон ба чор миллион нафар мерасад.

Бинобар ин, мо бояд барои ҳарчи бештар омода намудани кадрҳои омӯзгорӣ, бунёди муассисаҳои таълимӣ ва ба стандартҳои ҷаҳонӣ мутобик гардонидани низоми таҳсилот, яъне омодагӣ ба гузариш ба низоми дувоздаҳсолаи таълим аз ҳоло чораҷӯӣ намоем.

Ба ин мақсад, Ҳукумати мамлакат вазифадор карда мешавад, ки вазъи амалишавии Стратегияи миллии рушди маориф барои давраи то соли 2030-ро ҳамчун ба таҳлилу баррасӣ намуда, онро тибқи ҳадафҳои нави дар ин самт гузошташуда тақмил диҳад.

Соли 2019 дар Паёми Роҳбари давлат солҳои 2020 – 2040 Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маорифи ҷаҳон шуда буд, ки аз он замон шаш сол сипарӣ гардида.

Ба Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илм, вазоратҳои маориф ва илм, рушди иқтисод ва савдо, саноат ва технологияҳои нав, Академияи миллии

илмҳо ва Палатаи ҳисоб супориш дода мешавад, ки натиҷаҳои шашсолаи таъбиқи чорабиниҳои таъдиқгардидаро ҳамчун ба таҳлил карда, ҷиҳати бартаъраф намудани камбудиву монеаҳои ҷойдошта тадбирҳои иловагӣ андешанд.

Ба хотири ҳарчи зудтар ба фазои ягонаи таҳсилоти байналмилалӣ ворид гардидани маорифи Тоҷикистон соли 2004 ба низоми кредитии таҳсилот гузаронидани муассисаҳои таҳсилоти олии мамлакат оғоз гардид ва соли 2014 ҳамаи муассисаҳои зикршуда ба ин низоми гузаронида шуданд.

Вақти он расидааст, ки бурду боҳти низоми зикршуда аз ҷониби гурӯҳи коршиносон таҳлилу баррасӣ гардида, зимни супоридани имтиҳонҳои ҷорӣ ва ҳатм омилҳои инсонӣ пурра аз байн бурда шаванд.

Сохтору мақомоти зикргардида, аз ҷумла Маркази миллии тестӣ дар муддати ду моҳ ба Дастгоҳи иҷроияи Президент доир ба ин масъала маълумоти муфассал пешниҳод намоянд.

Ҳамчунин, аз ҷониби гурӯҳи босалоҳияти корӣ вазъи омӯзиши забонҳои хориҷӣ, бахусус, русӣ ва англисӣ дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот таҳлилу баррасӣ гардида, ҷиҳати боз ҳам тезонидани ин раванд ба Ҳукумати мамлакат ҳулосаҳои асоснок пешниҳод карда шаванд.

Бо истифода аз фурсат, мехоҳам ба падару модарон, омӯзгорон ва аҳли ҷомеа муроҷиат карда, бори дигар таъкид намоям, ки ба масъалаи нигоҳубин ва таълиму тарбияи дурусти фарзандон бо қамолӣ масъулият муносибат намоянд.

Мо бояд дар хотир дошта бошем, ки ояндаи давлату миллат аз насли босаводу донишманд, соҳибкасбу соҳибхона, соҳибмаърифату соҳибфарҳанг, дур аз таассубу хурофот, ватандӯсту ватанпараст ва дорои ҳисси баланди худшиносии миллии вобастагии амик дорад.

Асри 21 – асри пешрафти илму техника ва технология мебошад.

Мо дида истодаем, ки давлатҳои мутамаддину тараққиқкардаи дунё ба ҷи дастовардҳои ноил шуда истодаанд.

Имрӯз онҳо аз офтоб барқ истеҳсол мекунанд.

Агар мо хоҳем, ки давлати пешрафта, Ватани обод ва зиндагии осуда дошта бошем, бояд кӯшиш кунем, ки фарзандонамон соҳиби саводу дониш ва касбу хунар шаванд.

Мо бояд талош намоем, ки онҳо дар зиндагии ояндаи худ, яъне ҳаёти мустақилонашон азият накашанд.

Фаромӯш набояд кард, ки вақте наврастону ҷавонон бевасовд менаманд, ҷомеа ба таассубу хурофот ва ҷаҳолат гирифта мешавад, ки чунин ҳолат оқибатҳои дахлдор дорад.

Ҳамватанони азизи мо ҳуб медонанд, ки ҷанги таҳмили шаҳрвандии солҳои 90-уми асри гузашта тамоми соҳаҳо, хусусан, илму маорифро даҳҳо сол ба ақиб партофт.

Дар робита ба масъалаҳои илму маориф мехоҳам иброз намоям, ки омӯзиши пирияхҳо яке аз самтҳои муҳими илми ватанӣ ва ҷузъи сиёсати давлатии мо мебошад.

Соли 2025 бо пешниҳоди Тоҷикистон ва бо қатъномаи Созмони Милали Муттаҳид «Соли байналмилалӣ ҷиҳзи пирияхҳо» ва солҳои 2025 – 2034 «Даҳсолаи илмҳои криосфера» эълон гардидаанд.

Аз ин лиҳоз, ман аз ҳамаи сохторҳои дахлдор даъват менамоям, ки фаъолияти илмӣ ва амалиро дар ин самт густариш дода, дастовардҳои худро дар арсаи байналмилалӣ васеъ муаррифӣ намоянд.

Мавзӯи ҷиҳзи пирияхҳо, омӯзиши илмҳои криосфера ва амалисозии ташаббусҳои байналмилалӣ Тоҷикистон дар соҳаи обу иқлим аҳамияти стратегӣ ва ҷаҳонӣ дорад.

Дар робита ба ин, пешниҳод мегардад, ки Муассисаи давлатии илмиву таҳқиқотии «Маркази омӯзиши пирияхҳои Академияи миллии илмҳо» ба Муассисаи давлатии илмиву таҳқиқотии «Институту омӯзиши пирияхҳо ва криосфераи Академияи миллии илмҳо» таъдил дода шавад.

Ҳозирини арчманд!

Бедор намудани хотираи таърихӣ дар таҳкими ҳисси миллии шаҳрвандон, махсусан, ҷавонон, ки ояндаи миллат ва давлат мебошанд, нақши бисёр муҳим дорад.

Мо ба ин масъалаи муҳим ҳамеша тавачҷуҳо зоҳир намуда, дар даҳ соли охир 150 иншооти соҳаи фарҳангро сохта, ба истифода додем ва 350 иншооти дигари соҳаро таъмиру азнавсозӣ кардем.

Ҳамчунин, дар пойтахти кишвар – шаҳри Душанбе бузургтарин иншооти соҳа – Театри миллиро бо шароити имкониятҳои муосир бунёд карда истодаем, ки тухфаи Ҳукумати мамлакат ба мардуми кишвар ва аҳли фарҳангу хунар ба ифтихори ҷашни 35-солагии истиқлоли давлатӣ мебошад.

Ба хотири баланд бардоштани сатҳи маърифатнокӣ ва завқи бадеии аҳолии мамлакат, хусусан, ҷавонону наврастон аз ҷониби муассисаҳои соҳаи фарҳанг дар даҳ соли сипаригардида 900 номгӯй адабиётӣ бадеиву баҷагона нашр ва ба китобхонаҳо дастрас карда шуд.

Дар ин давра бо дастури Роҳбари давлат 3 миллиону 200 ҳазор нусха китоби «Тоҷикон»-и аллома Бобочон Ғафуров ва «Шоҳнома»-и безаволи Абулқосим Фирдавӣ ҷоп ва ба аҳолии мамлакат роӣгон тухфа карда шуд.

Мероси таърихиву фарҳангӣ шиносномаи миллати қуҳанбунёди тоҷик мебошад.

Вале бо вучуди он ки ёдгориҳои бостонӣ зиёда аз 70 фоизи ин меросро ташкил медиҳанд, дар кишвар қонуни соҳаи бостоншиносӣ мавҷуд нест.

Вобаста ба ин, масъулини соҳаро зарур аст, ки лоиҳаи қонуни мазкурро дар муҳлати кӯтоҳтарин таҳия ва ба Ҳукумати мамлакат пешниҳод намоянд.

Соли равон бо саъю талошҳои кишвари мо 11 ёд-

гории мероси фарҳангии Хуттали қадим (дар ноҳияҳои Чалолӣ, Дандара, Восеъ, Фархор ва Ховалинги вилояти Хатлон) ба Феҳристи мероси ҷаҳонии ЮНЕСКО ворид карда шуд.

Дар ин радиф, аз ҷониби ЮНЕСКО қабул шудани қатъномаҳо дар мавриди эътирофи шаҳри Панҷакент ҳамчун «Шаҳри ҷаҳонии ҳунарҳои дастӣ барои ҷизанидӯзӣ» ва бузургдошти 1050-солагии Рӯбияи Балхӣ дар солҳои 2026 – 2027 далели ҷойгоҳи хосаи меросу арзишҳои фарҳангиву маънавии тоҷикон дар тамаддуни умумибашарӣ мебошад.

Ҳамчунин, танзими ҳамоишҳои зерӣ унвони «Устувонаи Куруш: Эълумияи ибтидоии ҳукуки гунгунрангии фарҳангӣ» (аввалин эълумияи ҳукуки башар дар таърихи инсоният) боиси ифтихору сарбаландии миллати ориёии мо мебошад.

Дар ин росто, мо бояд барои ҳифзи арзишҳои моддӣву ғайримоддӣи миллати худ муаррифии шоистаи онҳоро дар арсаи байналмилалӣ ҳадафмандона идома диҳем.

Аз ҷумла бо дарназардошти саҳми таърихӣ Борбади Марвазӣ дар рушди фарҳанги ҷаҳонӣ, вазоратҳои соҳаи хориҷӣ ва фарҳанг ҷиҳати ба Феҳристи шахсиятҳои барҷастаи фарҳангии ЮНЕСКО ворид намудани номи ӯ тадбирҳои зарурӣ андешанд.

Борбад, ки дар асрҳои шашуму ҳафтуми мелодӣ – дар замони давлатдорӣи Сосонӣён – зиндагӣ ва эҷод кардааст, аз ҷониби олимону коршиносони маърифӣ дунё ҳамчун яке аз аввалин донандагонии илми мусиқӣ ва оҳангсозии касбии қаламрави ориёӣ эътироф гардидааст.

Мусаллам аст, ки тоҷикон яке аз миллатҳои фарҳангиву тамаддунсози дунё мебошанд.

Боиси ифтихори мост, ки гузаштагонии неқноми мо – ориёӣҳо ба ҷаҳонӣён забону фарҳанг, илму хунар, ойину суннатҳои бою рангнорангии башардӯстона, аз ҷумла Наврӯз, инчунин, анъанаҳои пешрафтаи давлатдорӣ, яъне тамаддуни фарҳангии ҷовидонаро ба мерос гузоштаанд.

Мо вазифадорем, ки дар баробари ифтихор кардан аз мероси оламшумули аҷдоди худ онро соҳибӣ кунем, омӯзем, идома диҳем ва барои насли оянда ҳамчун ганҷинаи бебаҳои хувиятсоз ба мерос гузорем.

Мо бояд ифтихор дошта бошем, ки аҷдоди хирадманди мо «пиндори неқ, гуфтори неқ ва кирдори неқ»-ро ҳамчун арзиши бузургии инсондӯстона шиори зиндагии худ қарор додаанд.

Воқеан, Наврӯз, ки имрӯз мақоми байналмилалӣ гирифтааст, Меҳргон, Сада ва Тиргон, ки таҷассумгари андешаҳои инсондӯстӣ ва бузургдошти табиат мебошанд ва анъанаҳои давлатдорӣи гузаштагонии ориёии мо, ки дар таърихи башарият нақши мондогору таъсиргуздор бозиданд, асоси хувият ва асолати мо – тоҷикон мебошанд.

Бинобар ин, ба Ҳукумати мамлакат ва Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳри Душанбе дастур дода мешавад, ки ҷиҳати дар пойтахти кишвар – шаҳри Душанбе бунёд намудани Қонун, яъне Маркази тамаддуни ориёӣ чораҷӯӣ намоянд.

Ҳамчунин, бо дарназардошти фалсафаи ҳикмати ҷовидонаи Наврӯз, суннати анъанаҳои башардӯстонаи он ва истифодаи онҳо барои тарбияи насли оянда дар шаҳри Душанбе Маркази байналмилалӣ Наврӯз бунёд карда шавад.

Итминон дорам, ки амалӣ намудани иқдомоти зикршуда далели раднопазири таъриху фарҳангӣ беш аз шашҳазорсолаи мо – тоҷикон мегардад.

Академияи миллии илмҳо, дигар муассисаҳои илмиву таҳқиқотӣ ва лоиҳакашӣ вазифадор карда мешаванд, ки бо ҷалби олимону донишмандон консепсияи марказҳои зикршударо дар асоси анъанаҳои меъморӣ ва шаҳрсозиву шаҳрдорӣи бостонии тоҷикон таҳия ва ба Ҳукумати мамлакат пешниҳод намоянд.

Ҳозирини муҳтарам!

Дар даҳ соли охир дар кишвар аз ҳисоби ҳамаи сарчашмаҳо 1300 иншооти соҳаи тандурустӣ ба маблағи беш аз 5,3 миллиард сомонӣ сохта, ба истифода дода шудааст.

Агар маблағгузории соҳа аз ҳисоби буҷети давлатӣ дар соли 2015-ум 1 миллиарду 37 миллион сомониро ташкил дода бошад, пас он дар соли 2025 ба 4 миллиарду 300 миллион сомонӣ расонида шуд.

Яъне буҷети соҳа дар ин давра беш аз 4,2 баробар зиёд гардида, дар даҳ соли охир 26 миллиарду 300 миллион сомониро ташкил медиҳад.

Ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки масъалаи мукамалсозии низоми маблағгузории соҳаи тандурустӣ, истифодаи мақсадноки маблағҳои буҷетӣ ва ғайрибуҷетӣ, гузариш ба низоми ғайринақдӣи пардохти хизматрасониҳо ва дигар масъалаҳои соҳаро ҳамчун ба таҳлилу баррасӣ намояд.

Ҳамчунин, ҷиҳати таъбиқи ислоҳоти навбатӣ ба бартаъраф намудани мушкилоти камбудии дар ин самт ҷойдошта тадбирҳои зарурӣ андешад.

Вобаста ба ин, Вазорати тандурустӣ ва ҷиҳзи иҷтимоии аҳоли вазифадор карда мешавад, ки дар ҳамкорӣ бо дигар вазорату идораҳои лоиҳаи Барномаи давлатии рушди саноати дорусозиро барои солҳои 2026 – 2030 таҳия ва ба Ҳукумати мамлакат пешниҳод намояд.

Фароҳам овардани шароити зиндагии арзанда ва баланд бардоштани сатҳи зиндагии аҳоли, хусусан, гурӯҳҳои осебпазирӣ ҷомеа самти афзалиятноки сиёсати Ҳукумати мамлакат мебошад.

Аз ин лиҳоз, ба Вазорати тандурустӣ ва ҷиҳзи иҷтимоии аҳоли супориш дода мешавад, ки дар ҳамкорӣ бо Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шугли аҳоли, Агентии суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа ҷиҳати таъмин намудани самаранокии ҳуҷҷатҳои банақшагирии стратегӣ ва барномасозии давлатӣ дар самти ҷиҳзи иҷтимоии аҳоли тадбирҳои мушаххасро роҳандозӣ намояд.

